

I el pantà de Sau es va empassar una colònia

Un documental de TV3 reuneix els antics treballadors de Còdol-Dret.

Els antics treballadors de la colònia Còdol-Dret es van reunir a Roda de Ter.

El passat cap de setmana es va acabar el rodatge del documental de TV3 titulat 'La idea de tornar?' i què fa protagonista a la inundada colònia de Còdol-Dret i els seus antics treballadors. El documental tracta sobre emprendre el viatge de tornada al lloc que sentim que es casa nostre, per al final enfrontar-nos amb la realitat de que aquell lloc ja no existeix. Allà ens retrobem amb els records, i poc a poc, sense saber-ho, amb la gent amb la què fa tant de temps enrere, compartíem aquella vida.

La idea de fer el documental va sorgir quan la directora de cine argentina, Andrea Pérez, va conèixer la historiadora osonenca Raquel Castellà, autora del llibre 'Còdol-Dret, vida d'una colònia industrial (1862-1964)? i investigadora del grup de recerca d'història del treball, T.I.G. Treball, Institucions i Gènere de la Universitat de Barcelona. El documental realitzat per el programa Taller.doc de Televisió de Catalunya i produït per Parallel40 va ser inspirat pel multipremiat llibre de Castellà sobre Còdol-Dret i publicat el 2005 per l'Ajuntament de les Masies de Roda. 'Còdol-Dret, vida d'una colònia industrial (1862-1964)? fou mereixedor del primer premi en el XVIII Certamen de Jóvenes Investigadores de Màlaga 2005 i convocat pel Ministerio de Educación; el Premi Bonaplata Joves de Barcelona 2005; Premi Gerbert Trivium de Ripoll 2005 i el Premi Narcís Feliu de la Penya de la Universitat de Vic 2005.

'Còdol-Dret em va captivar des d'un primer moment que Raquel Castellà me'n va parlar. Perquè és un lloc que existeix quan el fem existir. Un lloc que ha perdut la seva forma física i que a simple vista no pot veure's, tot i així, si ens endinsem allà amb les persones que han fet de Còdol el que va ser, es pot veure el lloc, se'l pot sentir...i, fins i tot, escolar?', explica la directora, Andrea Pérez.

El documental es troba dividit en tres etapes. L'anada: aquesta primera escena freda i cerimoniosa, ens mostra les accions de quatre persones, antics treballadors de Còdol-Dret (Rafel Carbonell, Josep Prats, Conxita Roqué i Lourdes Armengol) que comencen el dia i es preparen per sortir a un viatge amb cotxe cap a Còdol. Sobre aquestes imatges escoltem descripcions de com era la casa d'ells a Còdol-Dret i com era la colònia. El viatge: viatgem amb aquestes quatre persones amb cotxe, des de les seves respectives cases fins al pantà de Sau, on estava Còdol-Dret. Aquest es un viatge ple de màgia, ens ho revelen les cares que fins aquest moment no havíem vist, i anem escoltant les histories de la vida en aquell Còdol-Dret on vivien. L'arribada: els personatges van arribant un a un. Recorren el lloc i ens expliquen com era l'espai, on estava cada cosa, on era casa seu. Poc a poc, van arribant, per sorpresa, més i més persones que vivien i treballaven a la colònia de Còdol-Dret. Fins a convertir-se en un gran retrobament, i una font de records que comencen a donar vida a aquest lloc que sembla haver desaparegut. Aquest últim apartat va ser possible en gran mesura gràcies a l'inestimable treball de la historiadora Raquel Castellà que es va dedicar a anar avisant als antics treballadors de Còdol-Dret i poder així fer un retrobament sorpresa al mateix Còdol-Dret.

Van Velvet, nom artístic de la reconeguda directora de cine argentina, Andrea Pérez, ens comenta: 'Còdol-Dret és un lloc, que físicament ja no existeix. Aquest lloc buit, possible de recorre a traves de la memòria, es el què va captar la meva atenció. La resta de colònies que he conegut encara estan dempeus, pots veure-les, pots participar de la historia coneixen els llocs, però amb Còdol-Dret no es així. La gent d'aquesta petita colònia va tingué que marxar a la força,

perquè anaven a cobrir el lloc amb aigua. I així va ser que Còdol va desaparèixer sota les aigües del pantà de Sau, aigües que semblaven volgué submergir alguna cosa més que un espai, que semblaven voler submergir la vida i història d'un lloc que es va forjar gràcies al treball constant i abnegat d'unes quantes famílies. Vaig llegir el llibre de Còdol-Dret de Raquel Castellà i vaig parlar amb la historiadora i vam decidir establir una col·laboració per portar a terme el projecte. Gràcies a Raquel Castellà i juntament amb ella vam poder apropar-nos a moltes persones que van néixer i van créixer allà, i ells eren el portal que obria les portes a aquell Còdol-Dret que a simple vista no podia veure's. El documental porta com a títol 'La idea de tornar' perquè es tracta d'això, de pensar en tornar a casa, en aquesta idea sobre tornar al lloc d'on és un i que no pot deixar de ser una idea, perquè al arribar al lloc físicament no existeix, sinó que toca pensar-lo, visualitzar-lo. Toca tornar a la idea de com era el lloc per fer-lo existir?.

La historiadora Raquel Castellà destaca del documental el bon ambient de treball amb tot l'equip: i el moment del retrobament dels antics treballadors a Còdol. Molta de la gent que es va retrobar allí no s'havien vist des de que van marxar l'any 1964 i van venir de diferents poblacions de Catalunya (Roda, Manlleu, Barcelona, Salou, Centelles, Sant Pere de Torelló, Vic, Folgueroles, Calldetenes, Campdevànol...). Va ser un moment màgic, i un punt per escriure en la història de la vida de Còdol. Fou un dia en el què molta de la gent de Còdol-Dret va tornar a aquell lloc i va donar vida a aquella història que estava submergida sota les aigües del pantà?.

Es desconeix amb exactitud la data d'emissió del documental però serà a volts de gener, febrer. I es preveu una nova col·laboració entre Van Velvet i Raquel Castellà per realitzar una sèrie de ficció on l'acció se situaria a les colònies industrials de la conca del riu Ter de mitjans del segle XX.

CRÈDITS del documental

Direcció: Van Velvet.

Assessorament històric i recerca de testimonis: Raquel Castellà.

Producció: Alicia Olivares.

Muntatge: Meritxell Colell.

Càmera: Federico Juárez; Alex.

So: David Abadía; David Paco; Roger Blasco.

Postproducció de so: Francesc Gosalves. Música: Nicolás Posada.

Auxiliar de producció: Olga Cámara. Direcció executiva: Joan González; Francesc Pou.

Producció executiva TV3: Josep M. Casellas.

Producció executiva Paralel40: Àngels Villar.

Basat en l'idea original i en el llibre: 'Còdol-Dret, vida d'una colònia industrial (1862-1964)' de Raquel Castellà.